

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ ประเทศเวียดนาม
๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ [วันที่ ๙ ญาติ]

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ ประเทศเวียดนาม
๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ [วันที่ ๙ ญาจาง]

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น



สนทนาธรรม ที่ The Light Hotel & Resort ญาจาง วันแรก
(๑๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘)

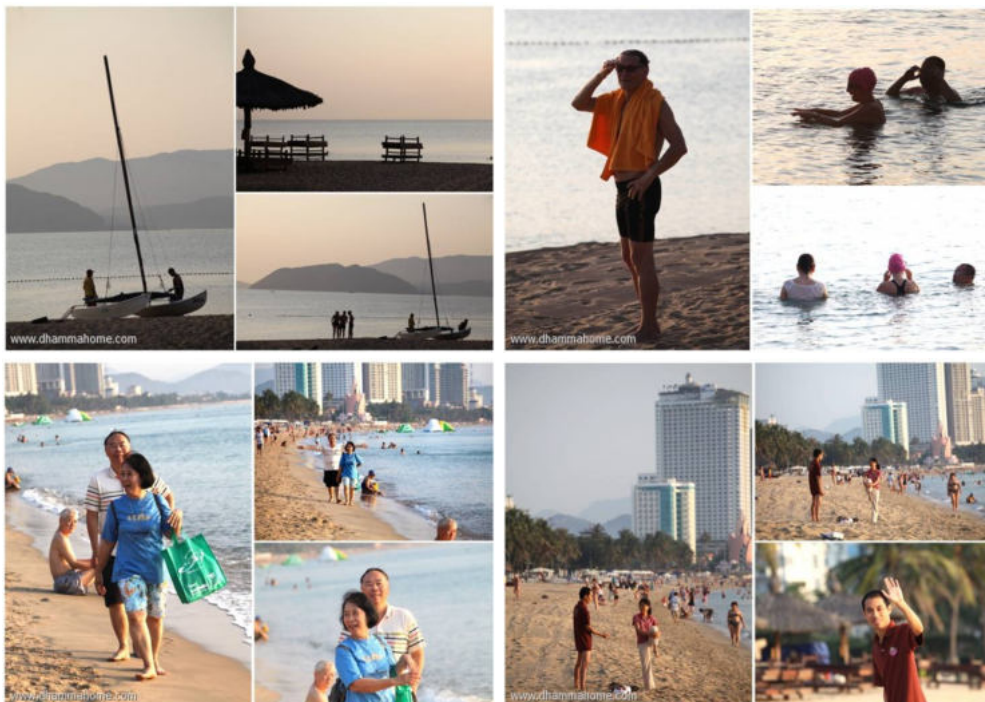


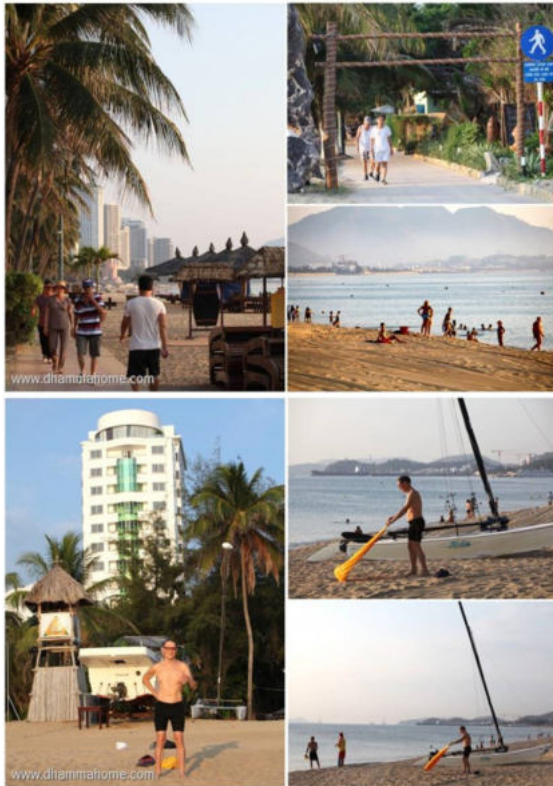
วันแรกของการมาสนทนาธรรม ที่ เมืองญาจาง [Nha Trang] ตามกำหนดการที่ได้ทราบคือ ตลอดช่วงเช้าทางผู้จัดจะพาไปนั่งเรือ เพื่อข้ามไปเที่ยวชมพิพิธภัณฑสถานน้ำบนเกาะ กลับมารับประทานอาหารกลางวันซึ่งมีสมาชิกชมรมบ้านธัมมะเวียดนามที่ญาจาง และท่านเจ้าของโรงแรม The Light เป็นเจ้าภาพ ที่ห้องจัดเลี้ยงของโรงแรม จากนั้นพักผ่อน ก่อนที่จะมีการสนทนาธรรมในตอนบ่ายสามโมงถึงบ่ายห้าโมงเย็น



ข้าพเจ้าตื่นแต่เช้าตรู่ ประมาณตีห้า ครึ่งที่เวียดนาม ท้องฟ้าเริ่มสว่าง พระอาทิตย์กำลังเริ่มขึ้นที่เส้นขอบฟ้าของ มหาสมุทรแปซิฟิก แต่กว่าที่จะทำภารกิจ เสร็จ เดินออกมานอกห้องพัก ก็เห็นแสง พระอาทิตย์สว่างจ้า ขาดความโรแมนติกไป

เสียแล้ว แม้กระนั้น ในช่วงที่มีเมฆบดบังแสงที่ส่องลงทาบพื้นท้องทะเล ก็ดูอ่อนโยน งดงาม เห็นริ้วระยับของผิวน้ำ และผู้คนที่ตื่นแต่เช้าตรู่เพื่อมาชมบรรยากาศของ ชายหาดและท้องทะเล





ได้พบคุณนพดล (พลเรือโท นพดล สุทธิมสกา) พี่แดงและพี่สงบ คุณซาร่าห์ คุณโจโนธาน คุณทำย คุณหลาน คุณเชิน และอีกหลายท่าน ที่เดินเล่น ว่ายน้ำและออกกำลังกาย บริเวณชายหาด แสงสวยที่โค้งเข้าหากัน มองเห็นเกาะ ขนาดใหญ่เป็นแนวกำบังลมพายุ ไกล ๆ เริ่มสายอากาศก็เริ่มอุ่นขึ้น เลย คิดว่า พรุ่งนี้จะตื่นให้เช้ากว่านี้ เพื่อมา เดินเท้าเปล่าริมหาด นานทีหลายปีจะมีสักหนสำหรับข้าพเจ้าในระยะหลังที่ ความหนุ่มเหลือน้อยลงมานี้ ไม่เหมือน สมัยก่อน ที่เมื่อไปทะเลครวใด ที่จะ

ไม่ได้คลุกทราย ว่ายน้ำทะเลเป็นไม่มี เดียวนี้ ความกระเจิงแบบนั้น กลายเป็นความเฉย ๆ แคได้เดินย่ำทรายเท้าเปล่าคงเพียงพอแล้ว

เมื่อเดินกลับโรงแรม ก็พบว่ารถราเริ่มมากขึ้น เพราะเป็นเวลาเข้าเรียนและทำงาน การข้ามถนนที่เวียดนามที่เคยได้ยินได้ฟังมาก่อนหน้า ว่ามีความระทึกใจได้นั้น เริ่มได้เห็น จึงยังไม่รีบร้อนที่จะข้ามถนนโดยทันที เดินไปหาที่นั่งม้ายาวที่อยู่บนทางเท้า นั่งชื่นชมท้องถนนที่เริ่มคลาคล่ำด้วยรถยนต์นานาชนิด ในใจก็ดูวิธีการที่คนอื่นข้าม ถนน





พักหนึ่งก็ตัดสินใจได้ มีความกล้าหาญที่จะเสี่ยงชีวิตเป็นครั้งแรกของการมาเวียดนาม ก็พบว่า การเดินข้ามถนนที่เวียดนาม เป็นการทดสอบความกล้าตายในใจได้เป็นอย่างดี ในวันหลัง ๆ เมื่อมีความคุ้นเคยมากขึ้นความกล้าตายก็ลดลงบ้าง เพราะเริ่มชินขึ้น ชีวิตก็เป็นแบบนี้ อะไร ๆ ที่คิดว่าแปลก ว่าเป็นเรื่องธรรมดาไปเสียแล้ว ที่เคยกลัวตายก็อาจไม่คิดแล้ว ธรรมดาแล้ว ไม่รู้สึกแล้ว ดังคำเปรียบเปรยในหนังสือที่ได้ยินบ่อย ๆ ไม่เห็นโลงศพ ไม่หลั่งน้ำตา เดียวนี้ เมื่อเห็นโลงศพที่ขายในร้านข้างทาง ก็ไม่ชอบมองเท่าไร คงเพราะกลัวหลั่งน้ำตาหรือไร ก็ยังไม่ได้พิจารณาความคิดนั้น ถัดวันนัก คิดว่าคงไม่ชอบดูของไม่สวยไม่งามมากกว่าระมั่ง ได้แต่คิดที่จะบอกลูกว่า ถ้าพ่อตาย ไม่ต้องใส่โลงศพที่แพง ๆ เสียตายเปล่า ๆ เดียวสับหรือก็นำใส่เตาเผาแล้ว จะร่วนวายทำไม

พูดถึงเรื่องตาย ก็นึกได้ว่า เราจะไม่ให้ใครได้ร่วนวายเดือดร้อนเรื่องงานศพดีกว่า อันที่จริงก็คิดไว้นานแล้วที่จะไปบริจาคร่างกายให้โรงพยาบาล แต่ทำก็ไม่ก้าวไปเสียที ทั้ง ๆ ที่ไปโรงพยาบาลด้วยหลายสาเหตุอยู่บ่อย ๆ ครั้งหน้าตั้งใจว่าจะไม่พลาดอีก พูดเรื่องตาย รู้สึกสนุกทุกครั้ง ไม่ทราบว่าเป็นอย่างไร ยังไม่ได้คิดที่จะตาย ยังไม่ได้อยากตาย เพียงแต่รู้สึกว่า



การตายเป็นเรื่องธรรมดา ๆ เหมือนที่เดินข้ามถนนที่เวียดนามในระยะหลัง ๆ แล้วรู้สึกว่ ธรรมดา ๆ ก็เท่านั้นครับ

จบเรื่องตาย ซึ่งอันที่จริงก็ทรงแสดงไว้แล้วว่า ขณะนี้ ก็กำลังตายอยู่ทุกขณะ "เห็น เกิดแล้ว เห็นก็ดับ "ได้ยิน" เกิดแล้วก็ดับ "ได้กลิ่น" แล้วก็ดับ "ลิ้มรส" (อาหาร) แล้วก็ดับ เป็นการตายทุกขณะ เกิดแล้วก็ตาย เกิดแล้วก็ตาย กว่าจะประจักษ์แจ้งความจริงที่ได้ทรงตรัสรู้และทรงมีพระมหากรุณาแสดงไว้นี้อีกนานเท่าไร ก็ไม่ต้องไปคิดเลย มีโอกาส

ได้ฟังและเข้าใจความจริงที่ทรงแสดงนี้บ่อย ๆ เนือง ๆ สะสมไป ก็บุญนักหนาแล้ว วันไหนก็วันนั้น ที่ความจริงจะปรากฏ ตรงตามที่เคยได้ยินได้ฟังมา ไม่เป็นอื่นแน่นอน เมื่อไหร่ก็เมื่อนั้น เดือดร้อนเมื่อไหร่ก็รู้ทันทีว่า นั่น "เรา" ไม่ใช่ "ธรรมะ" เป็นเราเมื่อไหร่

ก็รู้ได้ว่า ห่างไกลไปอีกแล้ว แน่นอนที่สุด



หลังอาหารเช้า ทางท่านเจ้าภาพได้กรุณาพาไปนั่งเรือสำรวจท้องทะเลที่มีชื่อเสียงของญาจาง โดยนั่งรถบัสไปยังท่าเรือที่อยู่บริเวณพระราชวังตากอากาศของจักรพรรดิเบ๋าได้บนยอดเขาเห็นภาพของท้องทะเลสวยงาม มีเรือนานาชนิดจอดทอดสมอเรียงรายตามชายฝั่ง มองเห็นกระเช้าไฟฟ้าที่ข้ามทะเลที่ยาวที่สุดในโลก ข้ามไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสร้างเป็นสวนน้ำและสวนสนุก เพื่อดึงดูด (เงินจากกระเป๋า) นักท่องเที่ยว แต่ไม่สามารถดึงดูดเงินในกระเป๋าคณะของเราได้ เนื่องจากคุณสุภาพสตรี



ทั้งหลายได้มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ไม่คุ้มค่ากับเงินที่ต้องเสียค่าแพ็คเกจนั่งลิบ ๆ ดอลลาร์ เพียงเพราะอยากลองนั่งกระเช้าข้ามทะเลที่ยาวที่สุดในโลกนี้ โดยไม่เล่นเครื่องเล่นที่เหมารวมแล้วในแพ็คเกจ

อันดับต่อไป ขออนุญาตลงภาพกิจกรรมต่าง ๆ ในวันนี้ที่ได้บันทึกมา พร้อมกับข้อความการสนทนาธรรมในตอนบ่าย ที่พี่แดงได้กรุณาถอดความเพื่อนำมาลงให้ทุก ๆ ท่านได้มีโอกาสพิจารณาด้วย เพื่อประโยชน์บ้างตามสมควรไม่ใช่แต่เพียงภาพที่แสดงเพียงกิจกรรม ที่ต้องการบันทึกไว้ เป็น ณ กาลครั้งหนึ่งแต่เพียงถ้อยคำเท่านั้น



อนึ่ง มีบางท่านที่เสนอความเห็นให้
แยกภาพกับข้อความธรรมดาไว้ต่างหากจาก
กัน เพื่อที่จะอ่านได้ต่อเนื่องรวดเดียวจนจบ
ก็ขอขอบพระคุณในคำแนะนำ นะครับ
แต่ขอเรียนว่าจุดประสงค์ที่นำภาพ คั่น
ข้อความเป็นระยะ ๆ นั้น ก็เพื่อไม่ให้
ข้อความติดกัน ซึ่งผู้ทำกระทู้คิดว่า เป็นการ
เว้นระยะ เพื่อให้มีการหยุดคิด พิจารณา
คำ แต่ละคำ ซึ่งสำคัญมาก ไม่ควรอ่านแต่
เพียงผ่าน ๆ โดยเร็ว และใช้ภาพเป็นจุดพัก
สายตา และนำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ที่
ต้องการบันทึกไว้ไปพร้อม ๆ กัน และดังที่

ได้เคยปรารภไว้แล้วว่ากระทู้ ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่จัดทำขึ้นนี้ เหมาะสำหรับท่านที่มีเวลา
ในการค่อย ๆ อ่าน และพิจารณาข้อความและกิจกรรมของท่านอาจารย์สุจินต์ บริหาร
วณเขตต์ในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการนำเสนอภาพและกิจกรรมโดยละเอียด เท่าที่ความ



สามารถของผู้จัดทำ จะกระทำได้ เพื่อ "บันทึก" เก็บไว้เป็น ณ กาลครั้ง หนึ่ง ซึ่งเป็นเสมือนหนังสือเล่มหนึ่ง ที่บอกเล่าเรื่องราวใน ณ กาลครั้ง หนึ่งแต่ละครั้ง ๆ ของท่านอาจารย์ สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ให้เหมือนกับ ท่านที่ไม่มีโอกาสได้ไป ได้รู้สึก เหมือนกับได้ไปด้วยกัน สำหรับท่าน ที่ต้องการชมเพียงภาพกิจกรรมก็ สามารถทำได้โดยเลื่อนผ่าน ดูเพียง ภาพ หรือท่านที่สนใจเพียงความการ สนทนาธรรม ก็สามารถกระทำได้ โดยวิธีเดียวกัน เมื่อเห็นประโยชน์ อย่างไร ก็ทำได้ตามอัธยาศัยนะคะ

เพียงทุกท่านได้แวะเข้ามาอ่าน มาชมภาพหรือเรื่อง ก็รู้สึกยินดีอย่างยิ่งแล้ว สำหรับ ผู้จัดทำ



ด.ช. นาม : ที่อาจารย์สอนว่า ไม่มีใครปฏิบัติ ไม่มีใครถือศีล อย่างไร จึงถูก?

ท่านอาจารย์ : ต้องศึกษา "แต่ละคำ" อย่างละเอียด และรอบคอบ อะไร ศึกษา? อะไรปฏิบัติ?

ด.ช. นาม : ศึกษา คือ ฟังและพิจารณา ปฏิบัติ คือ เข้าใจคำสอน
ท่านอาจารย์ : เข้าใจอะไร? ขณะนี้อะไรที่ไม่รู้? และ กำลังศึกษาอะไร?

ด.ช. นาม : คือ สภาธรรม

ท่านอาจารย์ : สภาธรรม คือ อะไร?

ด.ช. นาม : สิ่งที่เกิดปรากฏ เดียวนี้ เช่น เห็น ได้ยิน

จอน : เพราะเพียงศึกษาสภาพธรรม แต่ยังไม่ประจักษ์แจ้ง ที่ละลักษณะ ปัจจัยที่ทำให้ระลึก คือ ฟัง พิจารณา จนเข้าใจอย่างมั่นคง สามารถประจักษ์สภาพธรรมที่กำลังปรากฏเดี๋ยวนี้ได้ไหม?

ด.ช.นาม : เป็นไปได้ ถ้าฟังและพิจารณาจนเข้าใจ

ท่านอาจารย์ : ง่ายไหม? หรือต้องใช้เวลานาน?

ซาร่าห์ : เห็นด้วยตามทฤษฎีว่า เห็นเกิดเห็น สิ่งที่สามารรถเห็นได้ เห็นเป็นโลกหนึ่ง จึงไม่ใช่เราเห็น มีแต่จิตเห็นเกิดเห็นเท่านั้น จิตเห็นเกิดพร้อมเจตสิกอื่น ๆ คิดสิ่งที่เห็น ไม่มีใครคิด มีแต่จิตและเจตสิกทำกิจ "คิด"





ซาร่าห์ :

ขณะที่ทำความเคารพ ใครทำ? เป็นนามหรือเป็นสภาพ
ธรรม? "รูป" เคารพได้ไหม? ไม่ได้ จิตและเจตสิกเคารพ
กุศลจิตและกุศลเจตสิกทำกิจเคารพ ถ้ามว่า ขณะที่เข้าใจ
ถูก ใครเข้าใจถูก?

ด.ช.นาม :

จิต และ ปัญญาเจตสิกที่ทำกิจเข้าใจ

ซาร่าห์ :

ขณะที่ติดข้องในสีหรือดอกไม้ ใครติดข้อง?

ด.ช.นาม :

เพียงจิตและเจตสิกที่เกิดร่วมด้วย

ซาร่าห์ :

เจตสิกอะไร?

ด.ช.นาม :

วิจิกิจฉา

ซาร่าห์ :

วิจิกิจฉา สงสัย มีเจตสิกหลายอย่างที่ทำกิจแตกต่างกัน
วิจิกิจฉา สงสัย ไม่แน่ใจ โลกะ ติดข้องทันทีที่เห็น ได้ยิน
สภาพธรรมทุกอย่างไม่ใช่เรา เห็น ได้ยิน...ต่างเป็นจิต
และเจตสิกที่เกิด เพราะเหตุปัจจัย



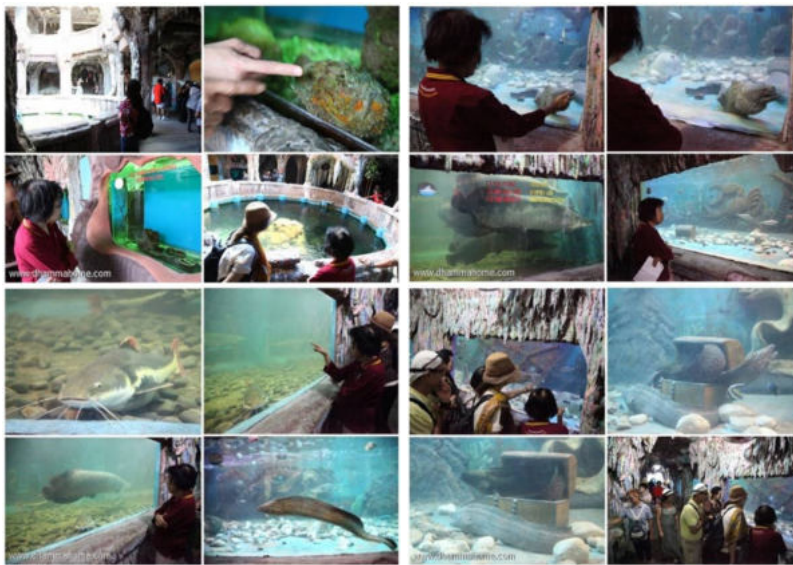


ท่านอาจารย์ :

สิ่งที่ได้ยิน เป็นสิ่งที่ปรากฏตั้งแต่เกิดจนตาย ตั้งแต่ตื่นจนหลับ ถ้าไม่ได้ฟังคำสอน จะไม่รู้ ว่า สภาพธรรม เกิดดับมากมาย แต่ เดียวนี้คืออะไร? ไม่เข้าใจการเกิด ตาย และคิดถึงพระคุณของพระพุทธเจ้า ที่เป็นพระมหากรุณาคุณ พระปัญญาคุณ การตรัสรู้ ไม่ได้หมายความว่า ทุกคนจะคิดได้เอง ทรงสอนทุกอย่างที่เกิดขึ้น โดยไม่เคยมีใครได้ยินหรือรู้มาก่อน เรื่องตื่นและหลับ หลับไม่รู้อะไรในโลกนี้เลย ไม่รู้ด้วยเป็นใคร อยู่ที่ไหน แต่ยังคงมีชีวิตที่ไม่เหมือนกับตอนตื่น เมื่อได้ฟังธรรมก็ยังคงหลับและตื่น ไม่มีใคร นอกจากจิตและเจตสิก เมื่อหลับและฝัน ไม่มีความต่างระหว่างฝันและตื่น นี่คือนิเวศตั้งแต่เกิดจนตาย



...ทรงแสดงเรื่อง สภาธรรม เดียวนี้กับฝัน ต่างกัน
อย่างไร? ทรงแสดงทุกอย่าง เห็น เดียวนี้ต่างกับได้ยิน
ไหม? เห็นขณะหนึ่ง ได้ยินอีกขณะหนึ่ง ถ้าเห็นไม่ดับ จะ
ได้ยินได้ไหม? ไม่ได้ ขณะที่เห็น ไม่ได้ยิน ไม่คิด ทรงสอน
ความจริงทุกขณะ เห็นเป็นเห็น เป็นไทย เป็นเวียดนาม
ไม่ได้ เป็นเรา เป็นของเราหรือเปล่า? เกิดขึ้น แล้วดับไป
ทันที...



...ถ้าไม่ "ฟังความจริง" ก็ไม่เข้าใจ คำสอนลึกซึ้งและ
ละเอียดมาก แค่ฟังว่า เกิดแล้วดับไป ไม่พอที่จะประจักษ์
แจ้งได้ ถ้าไม่ศึกษาคำสอน จะรู้จักพระพุทธเจ้าไหม? ถ้า
ไม่เข้าใจคำสอน ไม่มีใครรู้จักพระองค์ แต่เมื่อเข้าใจ จะ
เห็นพระปัญญา แค่เห็นที่เกิดเห็น ไม่มีใครทำอะไร เห็น
เดี๋ยวนี้ทำอะไรได้บ้าง คิดได้ไหม ไม่ได้ ชอบ ไม่ชอบ เห็น
ได้ไหม ไม่ได้ สภาธรรมเกิดเพราะเหตุปัจจัยของตน ทำ
กิจของตน สภาธรรมแต่ละอย่างเกิดขึ้นทำกิจของตน
แล้วดับไป เห็นเกิดทำกิจเห็นแล้วดับไปทันที ไม่ให้ดับก็
ไม่ได้...



แม่ชี :

เห็นเกิดขณะเดียว แล้วดับไป

ท่านอาจารย์ :

เห็นเกิดเห็นขณะเดียว แล้วดับไปทันที เป็นเราได้ไหม?
ไม่ได้ จึงทรงแสดงว่า ธรรมะทั้งหลายเป็นอนัตตา เพราะ
ไม่ใช่เรา บังคับไม่ได้ เกิดขึ้นเพราะ เหตุปัจจัย คน สัตว์
เกิดเพราะ เหตุปัจจัย ไม่ใช่ใคร นี่คือความหมายของ
ธรรมะ สภาพธรรม พอทรงรู้แจ้งสภาพธรรมทั้งหมด จาก
การตรัสรู้ ทรงแสดงธรรม ๔๕ พรรษา จะศึกษาเพียง
สั้น ๆ แล้วเข้าใจได้ไหม? ทรงแสดงความจริงของชีวิตที่
สามารถเข้าใจได้ เมื่อได้ศึกษาคำสอน "ทีละคำ"





- ใครรู้จัก ใครเห็น พระพุทธเจ้า?
- ผู้ถาม : จิต
- ท่านอาจารย์ : จิต คือ อะไร?
- ผู้ถาม : จิตคือสิ่งที่รู้ผิดและถูก
- ท่านอาจารย์ : จิตหรือปัญญาที่รู้? จิต คือ อะไร?
- ผู้ถาม : สภาพรู้
- ท่านอาจารย์ : ในห้องมีอะไรบ้าง?
- ผู้ถาม : เช่น อาจารย์พูด ฟังเข้าใจเป็นจิต
- ท่านอาจารย์ : ต้องใช้เวลานานมากที่จะเข้าใจคำสอน เพราะสะสมมา ไม่เหมือนพระองค์ เมื่อทรงแสดงว่า เห็นเกิดแล้วดับทันที ไม่กลับมาอีก มาจากการตรัสรู้ ไม่ใช่จากการคิด พิจารณา จะเห็นว่า โชคดีมากที่ได้ฟังคำสอน ขณะที่ได้ ยินเสียง หมาแมวได้ยินเหมือนกัน แต่ไม่เข้าใจ เป็นคน สามารถเข้าใจได้ เพราะคนเกิดมามีทุกอย่าง แต่ไม่พอ เห็น ได้ยิน คิด ทุกวันทุกคืน แล้วตาย ไม่เข้าใจตั้งแต่เกิด จนตาย เมื่อไม่ได้ฟังคำสอนเลย



...ชีวิตสั้นมาก ไม่มีใครรู้ว่า เมื่อไรจะได้ยินอีก แต่ละคำ
 ลึกซึ้งมาก ทุกขณะในชีวิตมีสภาพธรรมเกิดดับ ไม่
 สามารถรู้ได้ ถ้าไม่ได้ฟังพระธรรม ถูกไหมที่คิดว่า สภาพ
 ธรรม เป็นเรา เป็นของเรา อะไรเห็นตั้งแต่เกิดจนตาย เห็น
 อะไร? "เห็น" เดียวนี้ก็ยังไม่เข้าใจว่า อะไรเห็น? เห็น
 อะไร? เมื่อเบื้องต้นยังไม่เข้าใจ ก็ไม่สามารถเข้าใจสูงกว่า
 นี้ได้ เช่น ปฏิจสุมุปปาท หรืออริยสัจ ๔ อยากเข้าใจ
 มาก ๆ หรือ ค่อย ๆ เข้าใจเพิ่มขึ้น...





...ไม่ว่าจะฟังเรื่อง "เห็น" มากมายหลายครั้ง ก็ไม่สามารถ
ประจักษ์ "เห็น" อย่างที่ทรงตรัสรู้ได้ว่า เห็นเป็นเห็น ไม่ใช่
ใคร ไม่ใช่ "คิด" สภาพธรรมแต่ละอย่างมีลักษณะเฉพาะ
ของตน ๆ ถ้าไม่เข้าใจความจริง คำสอนที่พระพุทธเจ้า
ทรงแสดงบ่อย ๆ เนื่อง ๆ จากชาติหนึ่งสู่ชาติหนึ่ง จนนับ
ไม่ถ้วน อย่างที่พระพุทธเจ้าทรงสะสมบารมีมาเป็นกัปปี
ไม่อย่างนั้นความติดข้องและความไม่รู้ จะนำออกจากคำ
สอนของพระองค์ ถ้าไม่อบรมเจริญปัญญา จากขณะหนึ่ง
ไปขณะหนึ่ง ก็เป็นไปไม่ได้ ที่จะมีการเข้าใจ สิ่งที่กำลัง
ปรากฏ เดียวนี้ ความเข้าใจถูกไม่ใช่ขณะอื่น แต่เป็น
เดี๋ยวนี้ ที่ละขณะ...



ผู้ถาม : อยากศึกษาธรรม แต่ฟังวันนี้ยากมาก จะอธิบายจิตเจตสิก อย่างละเอียดได้ไหม?

ท่านอาจารย์ : คำสอนง่ายต่อการเข้าใจหรือไม่?

ผู้ถาม : ยาก

ท่านอาจารย์ : กำลังสรรเสริญพระปัญญาคุณของพระพุทธเจ้า การเข้าใจสภาพธรรม ต้องใช้เวลา ใช้คำบาลี จำนวนเรื่องราว ก็ยังไม่ใช้การเข้าใจคำสอน ถ้ายังคิดว่า เราเห็นก็ต้องใช้เวลานานมาก ที่จะไถ่ถอนความเป็นเรา มี สภาพธรรม ๒ อย่าง คือ สภาพธรรมที่ไม่รู้อะไรเลย เช่น เสียง ไม่สามารถรู้อะไรได้ แต่เป็นอารมณ์ของจิตได้ยินได้ และสภาพรู้ที่สามารถรู้สิ่งที่ปรากฏได้ เช่น กำลังเห็น เดียวนี้เหมือนเห็นหลายอย่าง แต่จริง ๆ เห็นทีละอย่าง



เข้าใจถูกหรือยัง? เห็นอะไร?

ผู้ถาม : ไม่เข้าใจชัด ช่วยอธิบายเพิ่ม

ท่านอาจารย์ : มีเห็น เดียวนี้ ใช่ไหม? เมื่อเห็น ต้องมีสิ่งที่ถูกเห็น "เห็น" เห็นอะไร?

ผู้ถาม : เห็นทุกคน

ท่านอาจารย์ : จริงหรือ? ลองหลับตา ยังเห็นทุกคนไหม? ไม่เห็น นี่คือการเข้าใจพระปัญญาคุณ เรื่องจริง แต่ไม่มีใครรู้ มีสภาพเห็น และสิ่งที่ถูกเห็น เมื่อลืมตาจึงเห็น



สาร่าห์ :

พระพุทธเจ้าทรงแสดงความจริงของชีวิต ถ้าไม่ได้ศึกษา ก็คิดว่าเห็นคน สิ่งของ ได้ยินเสียงคน นี่คือชีวิตปกติที่เห็น ได้ยิน ไม่ต้องการฟังคำสอนของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับเห็น ได้ยิน พระพุทธเจ้าทรงสอนความจริง ๒ อย่าง สมมติ สัจจะ และ ปรมัตถสัจจะ ความจริงแท้ที่ไม่เปลี่ยนเป็นอื่น ในขณะนี้ จุดประสงค์ของคำสอนเพื่อให้เข้าใจความจริง ของชีวิตเพิ่มขึ้น เพราะชีวิตคือขณะ เดียวนี้ มีประโยชน์ที่ จะเข้าใจความจริงของชีวิตไหม?





ท่านอาจารย์ :

คิดว่า เข้าใจคำสอนของพระพุทธเจ้า ละคลายความติดข้องได้ ถ้าไม่ฟังคำ จะไม่เข้าใจและติดข้องตลอดเวลา นี่คือความต่างกัน ของผู้ตรัสรู้และผู้ไม่รู้ ไม่มีสัตว์บุคคล มีแต่ สภาพธรรมเกิดขึ้นทำกิจ เห็นเกิดขึ้นเห็น ไม่ว่าที่ไหน เรียกว่าอะไร ถ้าไม่เข้าใจในขณะนี้ แล้วจะละคลายสิ่งที่ถูกเห็นได้อย่างไร? ใครสามารถละคลายความติดข้องได้ทันที?



...ต้องฟัง เพราะความจริง คือ จริง เช่น ขณะนี้จริงไหม?
จริง เห็นเกิดขึ้นเป็นผลของกรรม กรรม คือ อะไร? กรรม
คือ กรรม ไม่ใช่ตัวตน ถ้าไม่ลืมหาคำสอนว่า ไม่มีใคร ไม่มี
เรา มีแต่ สภาพธรรมเกิดขึ้นทำกิจ ก็จะเข้าใจคำสอน
มากขึ้น ถ้าใครคิดว่าเข้าใจกรรม แต่ยังคงเป็นกรรมของ
เรา อย่างนั้นเข้าใจกรรมหรือเปล่า? ไม่ใช่!!! แม้ยังไม่
เข้าใจรายละเอียด แต่เริ่มด้วยเข้าใจว่า ไม่ใช่กรรมของ
ใคร ไม่ใช่ตัวตน...



การศึกษาธรรม ต้องเริ่มเข้าใจเพิ่มขึ้น ทีละเล็ก ทีละน้อย
ว่า ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา ต้องไม่ประมาทใน
การศึกษาว่า อะไรเป็นหนทาง อะไรไม่ใช่หนทาง เริ่ม
ศึกษา สภาพธรรม ๒ อย่าง อย่างหนึ่งไม่รู้อะไรเลย
รูปธรรม ธรรมะคือสิ่งที่มีจริง รูปธรรม เป็นธรรมะที่ไม่
สามารถรู้อะไรเลย ร่างกายรู้อะไรได้ไหม? มีประโยชน์ที่
จะคิดพิจารณา ตาเห็นได้ไหม

ผู้ถาม :

ร่างกายของเราไม่สามารถรู้ได้ ตาไม่สามารถเห็นได้

ท่านอาจารย์ : สามารถทำให้ สภาพธรรมที่ไม่รู้อะไรเลย ให้รู้ได้ไหม?
ผู้ถาม : ได้
ท่านอาจารย์ : กรุณาทำ
ผู้ถาม : ต้องใช้เวลา ทำ เดียวนี้ไม่ได้
ท่านอาจารย์ : สามารถทำให้ตาเห็นได้ไหม?
ผู้ถาม : ไม่ได้ เพราะไม่ใช่ตัวตน



ท่านอาจารย์ : เห็นความต่างกันของ สภาพธรรม ๒ อย่าง อย่างหนึ่งรู้ได้ อีกอย่างรู้ไม่ได้ เริ่มต้นต้องรู้อย่างมั่นคง ถึงความต่างกัน ของสภาพธรรม ๒ อย่าง ที่ไม่มีใครสามารถเปลี่ยนแปลง อะไรได้ เพราะเป็นอนัตตา "เห็น" เกิดแล้วดับ อย่าง รวดเร็ว ยังไม่ทันคิดที่จะทำอะไร เมื่อยังไม่รู้ว่าเกิดแล้วดับ แล้ว ก็คิดว่าเที่ยง ทำให้ติดข้อง อบรมเจริญปัญญา ที่ละ ขณะเท่านั้น ที่จะทำได้ค่อย ๆ เข้าใจความเป็นอนัตตา มากขึ้น เมื่อยังไม่เข้าใจ ก็ยังคงเป็นเราตลอดเวลา



ท่านอาจารย์ :

ผู้ถาม :

ท่านอาจารย์ :

ขณะที่เห็น ไม่ใช่ขณะที่ได้ยิน ถ้าเข้าใจชัดว่า อะไรที่ถูก
เห็น อะไรถูกได้ยิน จะละคลายความติดข้องได้ ถ้ายังไม่
เข้าใจอย่างนี้ ก็ไม่สามารถเข้าใจอริยสัจ ๔ ได้

เห็น เดี่ยวนี้ดับไหม?

เดี๋ยวนี้ทั้งเห็น ได้ยิน เกิดแล้วดับ

จริงอย่างที่สุด แต่ไม่ใช่ใครจะรู้ได้ หรืออริชชาจะรู้ได้ ต้อง
ค่อย ๆ ละคลายความไม่รู้ จนสภาพธรรมเกิดขึ้นทีละ ๑
ขณะ ค่อย ๆ ฟังจนเข้าใจเพิ่มขึ้น ทีละเล็ก ทีละน้อย มี
ศรัทธาเพิ่มขึ้นว่า ไม่มีตัวตนที่ทำ เป็นสัจญาณมั่นคง จน
เป็น กิจญาณ หรือ สติปัญฐาน ไม่ใช่ใคร!! แต่เป็นสติที่
ระลึกรู้ สภาพธรรมที่กำลังปรากฏ ขณะนี้ ตามสัจญาณ



ในสมัยพุทธกาล ก็ยังมีผู้เห็นผิด ไม่ฟังคำสอนของ พระพุทธเจ้า เหมือนสมัยนี้ ที่ฟังคำสอนของอาจารย์ที่ ไม่ใช่คำของพระพุทธเจ้า ผู้ไม่เข้าใจคำสอน ไม่รู้จัก พระพุทธเจ้า

ผู้ถาม :

ท่านอาจารย์ :

ทำไมไม่ใช่ ปัญญาปฏิฐาน

เพราะไม่ใช่ เจตนาปฏิฐาน จึงต้องรู้ว่า สติ คือ อะไร ปัญญา คือ อะไร สติเกิดกับกุศลจิตทั้งหมด แต่ ปัญญา ไม่เกิดกับกุศลทุกดวง เดี่ยวนี้มีแข็งไหม? มี ทุกคนตอบ ได้ แต่ไม่เข้าใจ จึงมีปัญญาหลายระดับ ขึ้นฟัง ขึ้น พิจารณา ขึ้นประจักษ์แจ้ง อะไรเป็นปัจจัยให้สัมมาสติ เกิดขึ้น มีสภาพธรรมปรากฏ สภาพธรรมทุกอย่างเป็น ปัจจัยของสัมมาสติได้ ยกเว้นความคิดว่า เราทำได้ สัจ ญาณ เป็นปัจจัยให้สติปฏิฐานเกิดได้ การฟังเรื่องสภาพ ธรรม ยังไม่เพียงพอให้สติปฏิฐานเกิดได้ ต้องเข้าใจอย่าง มั่นคงว่า สภาพธรรมทุกอย่างเกิดเพราะเหตุปัจจัย ไม่ใช่ เรา



ผู้ถาม :

ท่านอาจารย์ :

ยังไม่เข้าใจ ศรัทธามั่นคงที่ทำให้เกิด ปัญญา

ศรัทธามั่นคงในความเป็นอนัตตา ไม่ใช่ใคร ไม่มีใครทำ
"เห็น" ให้เกิดได้ ไม่มีใครสามารถทำให้สติปัฏฐานเกิด
ได้ อาจารย์บางคนอาจบอกว่าทำสติปัฏฐานได้ นั้นขัดกับ
คำสอนของ พระพุทธเจ้า





ซาร่าห์ :

ถ้าคิดทำอย่างอื่นได้ นั่นคือไม่มีศรัทธาที่มั่นคงในความ
เป็นอนัตตา ในความเป็น สภาพธรรมที่เกิดเพราะเหตุ
ปัจจัย จนเป็นสัญญาณ ไม่ถามว่า ทำอย่างไรจะระลึก
ท่านอาจารย์เน้นความเข้าใจเรื่องรูปธรรม นามธรรม
ไม่ใช่ตัวตน เป็นปัจจัยให้สติเกิดระลึก เป็น สติปัฏฐาน ถ้า
คิดว่า ทำสติปัฏฐานได้ที่วัด เป็นทางผิด เพราะความ
เข้าใจไม่มั่นคง คิดว่า เราปฏิบัติ เราได้ผล ค่อย ๆ ฟังคำ
สอนให้เข้าใจจนมั่นคงเป็นสัญญาณ เป็นปัจจัยให้ สติปัฏ
ฐานเกิดระลึกได้





ท่านอาจารย์ :

ขณะที่เข้าใจ ก็ละลายความไม่เข้าใจว่าเป็นตัวตนได้ที่
 เล็ก ที่ละน้อย สัจจะ ความจริง ญาณ ความเข้าใจที่
 แจ่มแจ้ง ปัญญา ๓ ระดับ ขึ้นฟัง ว่าเป็นอนัตตา มันคง
 พอหรือยัง? สภาพธรรมทั้งหมดมีการเกิดดับมาก่อนที่
 พระพุทธเจ้าจะทรงตรัสรู้ แต่พระองค์ทรงประจักษ์แจ้ง
 การเกิดดับ ไม่เพียง ไม่ใช่ตัวตนของสภาพธรรมทั้งหมด นี่
 เป็นของขวัญล้ำค่าที่ทรงประทานไว้เป็นมรดกให้ผู้สนใจ
 สามารถเข้าใจตามได้ กิจของอวิชชาไม่สามารถเข้าใจ
 สภาพธรรมตามความเป็นจริงได้ วิชากับอวิชา จึง
 ตรงกันข้ามกัน คำสอนของพระพุทธเจ้า จึงเป็นปัจจัยให้
 ละลายความไม่รู้ และความติดข้อง





กราบทำบุญบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของสมาชิกชมรม บ้านธัมมะเวียดนามทุกท่าน
ขอบพระคุณและขออนุโมทนาพี่แดง (พลอากาศตรีหญิง กาญจนา เชื้อทอง)
สำหรับข้อความการสนทนาธรรม ที่ถอดความสดขณะฟัง มาให้ประกอบเรื่อง
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่านครับ

